

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tujine 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katol. Rukovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inšerate in reklamacije. — Za inšerate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inšerate se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

V vse hiše katoliške liste!

Na zborovanju katoličanov dne 6. novembra na Dunaju, na katerem se je ugovarjalo proti nesramnim napadom rimskega župana Nathana na svetega očeta in katoliško cerkev, se je med drugim močno poudarjal tisk, časopisje. Sledi odlomek govora:

„V dušnem boju je živa beseda veliko izdala, a še več tiskana beseda!“

Nikdar bi ne prišli naši nasprotniki do tolike moči, če ni bilo ravno glede tiska pri nas marsikaj zanemarjenega. V tem smislu moramo pred vsem delati, da se zboljša, čedalje vtrdi in vsestransko razširi katoliški tisk, katoliško časopisje. Le tako bomo zamogli uspešno zavračati napade sovražnika!

Mi živimo v času, ko je treba napeti vse moči, da si kot katoličani v naši katoliški Avstriji vzdržimo svoje pravice. V tem pomenu bo gotovo tudi krščansko-socialna stranka v poslanski zbornici, v deželnih zborih raznih kronovin, kakor tudi v drugih društvenih zvezah, delala, delati pa bo zamogla le tedaj s polnim vspehom, če ji bo ogromna katoliška četa zvesto pomagala!“

V boj torej proti frimasonskim, judovskim, svobodomiselnim in liberalnim listom!

V francoski revoluciji je bilo ravno tako. Slabi, brezverski listi so napadali cerkev, vlado in vsako pravico, dražili so ljudstvo proti vsemu. Ljudstvo je prišlo ob vero, ko pa isto izgubi, je pripravno za vse. Groza je prebirati, kaj se je vse zgodilo. Ljudstvu ni bilo nič več sveto. Prvo odsekalo je kralju glavo, nato drugim.

Ce Boga ni, če vere ni, končano je vse. Zastonj so vse lepe postave, vojaštvo, kanoni in vse puške. Vera ljudstvo vzdržuje in dela dobrega občinarja, vrlega državljana, hrabrega vojaka, zvestega uradnika in pokornega podložnika.

Proč s slabimi listi! Ako se nasprotniki toliko prizadevajo za pokvarjenje ljudstva, zakaj bi se mi ne prizadevali za zboljšanje ljudstva!? To je pravi namen izobrazbe, to je pravi napredek! Rešujmo ljudstvo in ne puščajmo, da se zakoplje v svobodomiselnost, v brezverstvo in dovede slednjič do ustaje, do punta in prelivanja krvi, ter do bratomorstva! Verni katoličani na noge!

Somišljeniki, po gostilnah, pri trgovcih in obrtnikih zahtevajte naš list.

PODLISTEK.

Kako je bila jezična ženska ozdravljena.

V nekem malem mestecu je stanovala N. K., po poklicu perilja. Ze nekaj let je oskrbovala tam perilo — in vsaka gospodinja jo je kot pridno in vestno delavko hvalila. Vrhu tega je bila znana tudi kot pobožna žena.

Vendar se je bilo pa uboge perilje bati!

Zakaj pa? bodete vprašali. Samo zato, ker je, ko je stala ob škaflu, jezik vrtela ravno tako pridno kakor roke. Marsikatero dobro ime je bilo tukaj omažeževano, marsikaj je prišlo na dan, o čemur bi bilo bolje, da ostane skrito in pozabljeno. Pri neki hiši ji je opomnila dekla, ki ji je pri perilu pomagala, začudenost: „Oh toliko novosti in zanimivosti, kot jih veste Vi povedati, še pač v celem življenju nisem slišala.“ Perilja, ki se je čutila zelo pohvaljeno, odvrne zadovoljno: „Veste, jaz grem po ulicah z odprtimi očmi in odprtimi ušesi; meni nič ne uide.“

Ta žena, kojoj so mnogi hvalili, a še več se je bali, pozabila je na to, da se na svoj jezik preveč zanese, in da vidi mnogokaj v vse drugi luči, nego ostali ljudje. Toda prišel je dan, ko ji je postala ta zabava grenka.

Gospod M., edini bukovec v onem mestecu, bil je sicer precej premožen, a vendar mu kot očetu deveterih otrok ni manjkalo na skrbi z ozirom na prihodnost svojih otročičev.

Politični ogled.

— **Delegacije.** Včeraj, dne 28. t. m. so se zbrali v Budimpešti avstrijski in ogrski delegatje na parlamentno zasedanje, samo, da sprejmejo začasni proračun za skupne državne zadeve. Zahteve, ki jih stavi skupna vlada v denarnem oziru, so ogromne. Gre se namreč za oboroženje proti Italiji, torej za nove ladje. Posebno zanimivo je, da je otvoril delegacije včeraj prestolonaslednik Franc Ferdinand, ker so zdravniki odsvetovali cesarju potovati v Budimpešto. Cesar sicer ni bolan, toda zdravniki se v mrzlem času bojijo pri njem prehlajenja. Delegacije bodo nadaljevale posvetovanja v drugi polovici januarja.

— **Državni zbor** bo bržkone sklican še komaj v drugi polovici meseca januarja. Prej se mora sestaviti nova vlada. Dosedaj še niti baron Bienerth, niti kak drug državnik ni dobil od cesarja naročila, da sestavi novo ministrstvo. Splošno mnenje je, da bo dobil baron Bienerth naročilo, da si sestavi zopet svoj kabinet. V tem slučaju bo Bienerth skoro gotovo izkrcal s svoje ladje te-le ministre: finančnega ministra Bilinskega, delavskega ministra Ritta, ministra za Galicijo, Dulembo, in voditelja poljedelskega ministrstva, Popa. Kdo pride na njih mesta, se ne ve. Imena, ki jih prinašajo nekateri listi, so le prosta uganjanka.

— **Katoliškega shoda** za celo Avstrijo in vse narode skupaj drugo leto ne bo. Zato pa prosijo osrednji katoliški odbor, da se vršijo katoliški shodi posameznih narodov in pokrajin. Slovenci in Hrvatje bodo torej priredili drugo leto skupen katoliški shod v Ljubljani, ki se bo razdelil v tri prireditve: shod katoliško-narodnega dijaštva; shod katoliško-narodne organizirane mladine; katoliški tabor za slovensko-hrvatsko ljudstvo. Shod se bo vršil v drugi polovici avgusta, na kar opozarjamo naša društva. V sedanjem času, ko ima katoliška cerkev toliko odkritih in prikritih sovražnikov, je treba, da se zbiramo okrog naših škofov ter obnovimo prisego na katoliška načela.

— **Na Češkem**, kjer je katoliška organizacija najmanj razvita in kjer celo mnogi duhovniki pripadajo nekatoliškim strankam, je razvil liberalno in socialdemokratsko učiteljsvo zadnji čas strastno agitacijo proti katoliški cerkvi in njenim naredbam. V litomerški škofiji je odpadlo vsled take agitacije 666 oseb, samo, da bi jim ne trebalo pošiljati svojih otrok k verskim vajam. Toda to brezvernim učiteljem še ne zadostuje. Sedaj agitirajo proti temu, da naj otroci niti v nedeljo ne obiskujejo katoliškega bogoslužja.

Kakor hitro zrastejo ptiču peruti, mora zapustiti gnezdo — to je bila navada v M.jevi družini. Tretji, Peter, kojemu se je zdelo, da je ta čas prenapeto dotekel, bil je dolgo neodločen, kateri stan bi si izvolil, končno vendar izjavi, da želi biti trgovec. Prav zabavno, misli si je, bode stati v trgovini in streči ljudem, kajti že doma — oče je prodajal pisalno orodje — je večkrat pomagal. Seveda na one neprijetnosti, ki učenca čisto zadenejo, ni pomislil, in le-te so mu kmalu zmanjšale veselje do trgovskega stanu. Zadnji čas se je trgovec radi tega večkrat pritožil očetu. Bil je pa ta trgovec v sorodu z onimi ljudmi, ki jim daje vsak najmanjši pogrešek povod k izbruhu jeze. Tako se pripeti torej nekega dne, ko je bil Peterček pri napolnjenju steklenice z oljem malce neroden, da gospodar nad njim jezno zakriči: „Poberi se tje, kjer poper raste — ti ne boš nikoli kaj prida trgovec!“ Mož, ki se ne šteje h krotkim, ni niti polovico tako hudo mislil, kakor je Peter slutil, ki pa zdaj ni imel tudi nič nujnejšega, kakor se znebiti sivga predpasnika, leteti domov in potožiti starišem svojo bridkost. Oprezno je smuknil mimo očetove delavnice, kajti ko se mu je užaljeno srce malo umirilo, se je zavedel, da pri očetu ne sme iskati sočutja. Poiskal je torej ljubo mamico in jej s potoki solza dokazal svoje gorje.

V M.jevi družini je nastala prava nevihta, ko je oče izvedel, da je pobegnil sin od trgovca, in kazni, ki je zato Peterčka zadela, je bila kot grenak oreh za njegov ponos. Oče mu je ukazal, da mora prositi trgovca odpuščanja, obljubiti popoljšanje in prositi, da ga zopet sprejme v trgovino. Prej vesel fantič, podal se je zdaj tiho in bledega obraza na pot, ozrši se ne na levo, ne na desno, preudarja, v kakšne besede naj zavije poniževalno prošnjo odpuščanja.

ja. Molitve pred in po pouku opuščajo učitelji na lastno roko. Zaradi ljube sloge si prej niso upali duhovniki ustvarjati katoliških strank, sedaj pa so jim sovražniki zrastle čez glavo. Kjer stremijo nasprotniki po takih ciljih, tam ne sme biti sloge in miru.

— **Francoska propada.** Naši liberalci gledajo s posebnim veseljem tja na Francosko, kjer se najbolj tepta vera in pravica. Srčno si želijo tudi pri nas enakih razmer. Francoski sociologi pa s strahom opazujejo posledice frimazonstva in brezvernosti. Francoski pisatelj Clement je sestavil statistiko, ki kaže, da pada francosko prebivalstvo od leta do leta po svojem številu. Leta 1800 se jih je rodilo na Francoskem na tisoč 40, dandanes pa na tisoč le 19. Leta 1800 je bilo na celem svetu 28% ljudi, ki so govorili francoski jezik, danes jih je le še 10%. Kmečko prebivalstvo se manjša. Pred 60 leti je bilo na Francoskem 1/3 vsega prebivalstva kmečkega stanu, danes jih je le tri petine. Nasprotno pa narašča odušaki kapital. Leta 1780 ga je bilo še le 38 milijard, danes znaša že 250 milijard. — Kapital-krvoses se množi propada pa jedro naroda: kmečki stan. Po naukih narodno-gospodarskih učenjakov je to redno znamenje, da se bliža narodu smrt. Še žalostnejše številke kažejo ločitve zakonov. Od leta 1898 do leta 1908 so se ločitve zakonov podvojile, ne da bi naraslo število prebivalstva. Leta 1898. je bilo 4641 slučajev ločitve, leta 1908 pa 9087. Najbolj žalostno je pa to, da se ločitve ponajveč ponavljajo med delavstvom. Francoska prednjači še vedno v mržnji, v boju zoper vero, prednjači pa tudi v žalostni sliki propadanja naroda. In takih razmer si žele pri nas slovenski liberalci!

Cenjenim naročnikom.

Zopet je pred durmi novo leto, ko bo treba obnoviti za leto 1911 naročnino na „Slovenskega Gospodarja“.

Denar se naj pošilja po položnici, ki naj se natančno izpolni. Ime se naj razločno piše, ravno tako tudi pošta. Stari naročniki naj zapišejo na položnico nad besedami „Položnica“ besede: **Star naročnik**; novi naročniki pa naj na istem mestu napišejo besede: **Nov naročnik**. Ravno tako se naj zapiše na nakaznico „nov“ ali „star“, če pošlje kdo denar po nakaznici. S tem nam prihranijo naročniki mnogo, mnogo časa. Torej ne pozabite!!

„Slovenski Gospodar“ bo stal s prilogo „Gospodarske Novice“, kakor do zdaj 4 krole na leto.

Na tem potu sta ga opazili dve temni očesi... „Tukaj se je pa nekaj posebnega pripetilo, kar se splača zvedeti, mislila je perilja K., ki je šla z jerbosom v roki mila kupovat. Sledila je Petru, in mesto da bi kupila svojo robo pri milarju, mora takrat kupit k trgovcu za Petrom. V istini sliši v svojo največjo zadovoljnost, kako fant z jokajočim glasom zdaj pa zdaj spregovori besedico in trgovec mu večkrat prekine svoj govor. Rada bi še dalje ostala v trgovini, toda žal, manjka ji denarja za nakup nepotrebnih reči. Mora se torej tiho preudarjajoč, kakor sodnik, odstraniti. Kaj je neki premišljevala?

Petru je vse bolj izteklo, nego je mislil. Jeza njegovega gospodarja se je že davno podelila; govoril je mirno in resno s fantom ter v njegovo začudenje in zadovoljnost povedal, da ga sicer nazaj ne sprejme, pač pa bode očetu svetloval, da ga pošlje v večjo trgovino mesta M., kjer bode imel priložnost, izuriti se pozneje tudi v knjigovodstvu. Dejal mu je, da bi radi njegove lepe pisave in drugih zmožnosti bilo škoda, da ostane v majhni trgovini.

Kljub temu, da je oče sprva ugovarjal, pride Peterček vendar čez par tednov k velikemu trgovcu v daljno mesto. Starši so bili ponosni, da je sin še tako mlad, pa že tako daleč v tujini.

Naenkrat se pa vzdigne v rojstnem mestecu našega mladega znanca oblak, ki je napovedal hujšo nevihto od one pri pobegu Petrovem iz trgovine. Razširjala se je vest, da je trgovec Peterčka radi tatvine zapodil, in starši so bili primorani, poslati ga učit se tja v daljno mesto. Mati Petrova je dobila to vest kmalu na ušesa. Kako rada bi bila možu vse prikrila; toda tega ne sme, oče mora rešiti čast svojega otroka.